

HADMŰVELETEK MAGYARORSZÁG TERÜLETÉN

1944. SZEPTEMBER–NOVEMBER

1944 késő nyarán a szovjet hadsereg Magyarország határainak közelébe ért, első egységei augusztus végén a Keleti-Kárpátokban átlépték az 1941-es magyar határt; Magyarország közvetlenül is hadműveleti területté vált. Szeptember elején Magyarország a szövetségesekhez áttért Romániával is hadiállapotba került. 1944. szeptember második felében a legsúlyosabb harcok Erdélyben, Torda térségében zajlottak, ahol a zömében magyar erők (magyar királyi 2. hadsereg) hetekre feltartóztatták a szovjet támadást. A szovjet és román csapatok végül Dél-Erdélyből, a Maros völgyén át jutottak ki az Alföldre. Szeptember 24-én Csanádpalotánál átlépték a trianoni magyar határt; az október 6-án, 160 kilométeres arcvonalon indított nagy támadással néhány nap alatt elérték a Tiszát, s északi irányban Debrecen közelébe kerültek. A város körzetében zajlott október 9–26. között a magyarországi hadszíntér egyik legnagyobb páncélos csatája.

A csata tetőpontján, október 15-én került sor Horthy Miklós kudarcba fulladt kiugrási kísérletére.

OPERATIONS IN THE TERRITORY OF HUNGARY

FROM SEPTEMBER TO NOVEMBER 1944

In late summer of 1944, the Soviet army reached the proximity of the Hungarian frontiers; the first Soviet units crossed the 1941 Hungarian frontiers in the Eastern-Carpathians in late August, thus Hungary directly became a theatre of operations. In the beginning of September, Hungary came to war with Romania that had sided with the Allies. In the second half of September 1944, severe fights took place in Transylvania in the region of Torda, where the forces composed of mostly Hungarian units (Royal Hungarian 2nd Army) held up the Soviet attacks for weeks. Eventually, the Romanian and Soviet troops broke through toward the Great Hungarian Plain from the direction of South-Transylvania through the Valley of the Maros River. On 24 September, they crossed the border of Smaller Hungary at Csanádpalota, and on 6 October, they reached the Tisza River and approached the town of Debrecen in a northerly direction. One of the most vital tank battles in the Hungarian theatre of operations took place in the area between 9 and 26 October.

The unsuccessful desertion from the War by Regent Miklós Horthy was attempted on 15 October, simultaneously with the peak of this battle.

Visszavonuló német alakulat a tokaji Tisza hídnál, 1944. október
Withdrawing German troops at the Tisza Bridge in Tokaj, October 1944

A 2. Ukrán Front 46. hadseregének katonái Kecskeméten,
1944. október 31. körül
Soldiers of the 2nd Ukrainian Front's 46th Army in Kecskemét,
around 31 October 1944

Johannes Friessner vezérezredes és vitéz Heszlényi Károly altábornagy
(később vezérezredes), a magyar királyi 3. hadsereg parancsnoka,
1944. október vége
Colonel General Johannes Friessner and Lieutenant General (later Colonel General) Károly Heszlényi,
Commander of the Royal Hungarian 3rd Army, end of October 1944

Légvédelmi üteg tüzelőállásban 1944 novemberében
Anti-aircraft battery in firing position in November 1944

Magyar löveg tüzelőállásban Nagyvárad térségében, 1944. október elején
Hungarian gun in firing position near Nagyvárad, beginning of October 1944

Szovjet felderítők Szolnokon, 1944. október
Soviet scouts in Szolnok, October 1941